

NORGES HØYESTERETT

Den 12. november 2009 avsa Høyesterett dom i

HR-2009-02146-A, (sak nr. 2009/757), straffesak, anke over dom,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Alf Martin Evensen)

STEMMEGIVNING:

- (1) Dommer **Indreberg**: Saken gjelder anke over lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling ved domfellelse for grovt uaktsomt grovt bedrageri, jf. straffeloven § 271 a jf. § 270 første ledd nr. 1 jf. 271, og reiser særlig spørsmål om selgerens opplysningsplikt ved salg til bedrifter av bortimot verdiløse katalogoppføringer.
- (2) Ved tiltalebeslutning 10. april 2008 ble A tiltalt for grovt bedrageri – straffeloven § 270 første ledd nr. 1 jf. annet ledd jf. § 271. Tønsberg tingrett avsa 29. september 2009 dom der tiltalte ble frifunnet. Tingretten fant at de handlingene tiltalte hadde foretatt, ikke oppfylte de objektive vilkår i bedrageribestemmelsen. Tingretten la vesentlig vekt på at tiltalte hadde solgt et produkt som faktisk ble levert – oppføring i nettkatalogen ”dinedistrikter.no”.
- (3) Påtalemyndigheten anket til Agder lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. Lagmannsretten kom til at tiltaltes handlemåte oppfylte de objektive vilkår i bedrageribestemmelsen. Retten var imidlertid ikke overbevist om at A hadde handlet forsettlig, og domfelte ham for grovt uaktsomt grovt bedrageri. Lagmannsrettens domsslutning lyder:

- ”1. A, født 13. oktober 1986, dømmes for overtredelse av straffeloven § 271a jf § 270 første ledd nr 1 jf § 271, til samfunnsstraff i 120 – etthundreogtyve – timer, jf straffeloven §28a. Gjennomføringstiden skal være 160 – etthundreogseksti – dager. Den subsidiære fengselsstraffen settes til 120 – etthundreogtyve – dager.
2. I medhold av straffeloven § 34 jf § 37d første ledd inndras 252 185 – tohundreogfemtittusenett hundreåttifem – kroner fra A.
3. Saksomkostninger idømmes ikke.”

- (4) A har anket til Høyesterett over lovanvendelsen under skyldspørsmålet og anført at hans handlinger ikke utgjør en rettsstridig forledelse av noen. Det er også anket over saksbehandlingen og anført at domsgrunnene er mangelfulle når de ikke nærmere beskriver hvilken fremgangsmåte retten finner bevist at A skal ha brukt.
- (5) *Jeg er kommet til at anken ikke fører fram.*
- (6) Spørsmålet i saken er om As salg til næringsdrivende av profilering i bedriftskatalogen ”dinedistrikter.no” omfattes av gjerningsinnholdet i bedrageribestemmelsen i straffeloven § 270 første ledd. Før jeg går inn på det, skal jeg kort redegjøre for det saksforholdet lagmannsretten har lagt til grunn.
- (7) Nettstedet ”dinedistrikter.no” er utviklet av B. I lagmannsrettens dom opplyses at hans forretningsidé var å legge ut på Internett en database over alle norske bedrifter, der næringsdrivende kunne kjøpe oppføring med informasjon utvalgt av den enkelte virksomhet. Kunden kunne også velge ”prioritert søk”, og dermed komme øverst på listen ved søk, foran virksomheter som ikke var kunder.
- (8) A og B samarbeidet om virksomheten knyttet til ”dinedistrikter.no”. A sto for salg, B for produktutvikling og økonomi. De hadde tre fremgangsmåter for å få kunder. Den ene gikk ut på at A, på grunnlag av lister fra B, daglig tok telefonisk kontakt med 40 til 60 potensielle kunder og markedsførte nettstedet. De som var interessert, fikk tilsendt skjemaet ”korrektur/ordrebekreftelse” via telefaks. Etter retur av signert skjema ble så faktura sendt. Den andre gikk ut på at A over telefon tilbød potensielle kunder tre måneders gratis prøveoppføring på nettstedet, men slik at de ble ansett bundet i ett år hvis de ikke meldte fra om at de ikke lenger ønsket oppføring. Den tredje gikk ut på at A sendte et fakturalignende ark til navngitte næringsdrivende hvor det i øverste hjørne sto ”Registrering med foretaksnummer, tilbudskampanje”. Under var oppstilt et regnestykke som viste pris på oppføring i ”dinedistrikter.no”, rabatt og merverdiavgift. Videre fulgte kontaktopplysninger og nederst på arket en ferdig utfylt giroblankett.
- (9) Lagmannsretten fant at profilering på nettstedet var bortimot verdiløs for de over 300 kundene som til sammen hadde betalt ca. 1,3 millioner kroner for dette. Det var nemlig på det rene at det overhodet ikke ble drevet noen form for markedsføring av ”dinedistrikter.no” utover den effekt som måtte ligge i tiltaltes egen salgsvirksomhet. Nettsiden ble ikke profilert verken ved radioreklame eller ved annonser i aviser eller i andre medier. Siden var heller ikke linket opp til kjente og brukte nettsider. Det var dermed en forsvinnende liten mulighet for at et interessert publikum ville benytte nettstedet for å finne frem til en virksomhet av den type de ønsket å komme i kontakt med.

- (10) Også anvendelsesområdet var begrenset, og mer begrenset enn man fikk inntrykk av ved å søke på ”dinedistrikter” på Google. Her fremgikk det at det var tale om et register over alle bedrifter i Norge, registrert med navn, adresse, telefonnummer, evt. faksnummer, epost- og webadresse. I virkeligheten er svært få bedrifter oppført med mer enn navn. Det ble også gitt inntrykk av at det var mulig å avgrense et søk lokalt, noe som ikke stemte.
- (11) Lagmannsretten fant det utvilsomt at ingen av de over 300 kundene ville kjøpt oppføringen på ”dinedistrikter.no” hvis A hadde gitt et realistisk bilde av nettsidens manglende tilgjengelighet og minimale anvendelsesområde.
- (12) Jeg går så over til den rettslige vurderingen.
- (13) Straffeloven § 270 første ledd nr. 1 lyder:

”For bedrageri straffes den som i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved å fremkalle, styrke eller utnytte en villfarelse rettsstridig forleder noen til en handling som volder tap eller fare for tap for ham eller den han handler for.”

- (14) Det springende punkt her er om As handlemåte overfor kundene er en rettsstridig forledelse av dem. Om dette heter det i Andenæs, Spesiell strafferett og formuesforbrytelsene, Samlet utgave ved Kjell V. Andorsen, 2008, side 386 flg., blant annet.:

”Et vanskelig spørsmål er det ofte hvor langt plikten går til uoppfordret å gi den annen part opplysninger som en sitter inne med. En har en alminnelig plikt til ikke å føre den annen part bak lyset, men ikke en tilsvarende plikt til å opptre aktivt for å oppklare villfarelser. Det avgjørende er om man kan holde seg taus uten å komme i strid med prinsippet om redelighet og god tro. Det er en totalbedømmelse av hele situasjonen det kommer an på. Man kan lettere forsvare å tie med usikre antagelser eller skjønnsmessige vurderinger enn med konkrete kunnskaper, og lettere med opplysninger om forholdene i sin alminnelighet enn om selve kontraktens gjenstand.”

- (15) Ved totalbedømmelsen av As handlemåte overfor kundene må det vektlegges at domenenavnet ”dinedistrikter.no” er egnet til å forveksles med det kjente ”dittdistrikt.no”. Det må også vektlegges at egenpresentasjonen av ”dinedistrikter.no” på Internett gir inntrykk av et langt mer fullstendig, anvendelig og tilgjengelig register enn det er tale om. Ifølge vitneforklaringer for lagmannsretten var det også gjennomgående vanskelig å komme i kontakt med A eller B på de telefonnumrene som var oppgitt, og dermed vanskelig for kundene å skaffe seg supplerende informasjon. Prisen for tjenesten – som i snitt har ligget på ca. 4000 kroner – var heller ikke ubetydelig. I en slik situasjon krever prinsippet om redelighet og god tro at selgeren presenterer produktet på en korrekt og fullstendig måte for de potensielle kundene. Lagmannsretten har funnet bevist at A ikke har gitt kundene et realistisk bilde av nettsidens tilgjengelighet og anvendelighet, og jeg kan da ikke se at det hefter feil ved lagmannsrettens lovanvendelse.
- (16) Forsvareren har gjort gjeldende at EMK artikkel 7 er til hinder for å straffedømme A. Det følger av EMK artikkel 7 at domstolene ikke kan straffedømme på grunnlag av en fortolkning av en straffebestemmelse som ikke med rimelighet kunne forutses da den straffbare handlingen ble begått, se for eksempel Kjølbros, Den europeiske menneskerettskonvensjon – for praktikere, 2. utgave side 504 med videre henvisninger. Jeg kan ikke se at det ikke med rimelighet kunne forutses at den

virksomheten det her er tale om er omfattet av straffeloven § 270, og anser derfor ikke EMK artikkel 7 som et hinder for domfellelse.

- (17) Jeg kan heller ikke se at lagmannsrettens domsgrunner hindrer prøving av anken. All den tid det er fortielsen av nettsidens utilgjengelighet og manglende anvendelighet som utgjør det straffbare forhold i saken, er det uten betydning hvilken av de tre salgsmetodene som er benyttet.
- (18) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (19) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (20) Dommer **Øie:** Likeså.
- (21) Dommer **Webster:** Likeså.
- (22) Dommer **Gussgard:** Likeså.
- (23) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekrefte: